

Informācija 6. semestra studentiem

par studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* norisi
2019./ 2020. akadēmiskajā gada **7. un 8. semestrī**.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematisko daļu 7. un 8. semestrim studenti izvēlas atsevišķi katram minētajam semestrim.

Vēlamo studiju kursa tematisko daļas izvēle jāizdara 6. semestra laikā līdz š.g. 30. maijam, aizpildot ievietoto iesniegumu www.jvlma.lv. Iesniegumā nepieciešams norādīt tematiskās daļas vēlamās divas prioritātes.

Nedrīkst vēlreiz izvēlēties to studiju kursa tematisko daļu, kas jau ir apgūta iepriekšējā akadēmiskajā gada 5. vai 6. semestrī!

Izdarītā izvēle stājas spēkā tikai pēc Muzikoloģijas, kompozīcijas un mūzikas tehnoloģiju nodaļas vadītāja akcepta, ņemot vērā izvēlētās tematiskās daļas grupas piepildījuma atbilstību.

Iesnieguma neiesniegšanas gadījumā studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematisko daļu apstiprinās *Muzikoloģijas* katedras vadītāja pēc saviem ieskatiem!

*Ja students plāno doties *Erasmus* apmaiņas programmā, nepieciešams izvērtēt studiju formu, lai apgūtu izvēlēto studiju kursa tematisko daļu.

7. un 8. SEMESTRA TEMATISKO DAĻU SARAKSTS UN ANOTĀCIJAS

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematisko daļu 2019./2020. akadēmiskajam gadam saraksts

7. semestrī (jāizvēlas viens no desmit, nedrīkst izvēlēties iepriekšējā studiju gadā jau apgūtu semestra kursu):

Nr.	Tematiskās daļas nosaukums	Docētājs
1	Viduslaiku mūzikas teorija un prakse	profesors Guntars Prānis
2	Tonalitāte Eiropas mūzikas vēsturē: dzimšana, uzplaukums un <i>nogalināšana</i>	profesors Andris Vecumnieks
3	Dmitrija Šostakoviča fenomens 20. gadsimta mūzikas kontekstā	docētājs Armands Šuriņš
4	Latvijas Mūzikas akadēmijas vēsture: katedras un procesi	docētāja Zane Prēdele
5	Džeza mūzikas vēsture un stili (neattiecas uz programmu <i>Mūzikas vēsture, teorija un žurnālistika, Etnomuzikoloģija</i> studējošajiem, jo tiek apgūts obligāti atsevišķi!)	asociētais profesors Indriķis Veitners
6	Mūzika un komunikācija	docētāja Ilze Liepiņa
7	Baltijas laikmetīgā mūzika (rekomendē <i>ERASMUS</i> studentiem e-studiju formā, norise bez klātienas lekcijām)	docētāja Gundega Šmite
8	Stilu spēles mūzikā: Margēris Zariņš un citi Latvijas komponisti	profesors Jānis Kudiņš
9	Music and psychology (kurss tiek apgūts angļu valodā)	lektore Lana Burmistrova
10	Musical Interaction and Flow (kurss tiek apgūts angļu valodā)	pieaicinātais docētājs Jachin Edward Pousson

8. semestrī (jāizvēlas viens no divpadsmit tematiem)

Nr.	Tematiskās daļas nosaukums	Docētājs
1	Renesanses mūzikas skolas, tradīcijas un interpretācijas aspekti	profesors Guntars Prānis
2	Totalitārisms un mūzika	profesors Andris Vecumnieks
3	Gustava Mālera simfonijas	docētājs Armands Šuriņš
4	Elektroakustiskās mūzikas vēsture un estētika	asociētais profesors Rolands Kronlaks
5	Mūzikas socioloģijas pamati (neattiecas uz programmas <i>Mūzikas, teorija un žurnālistika</i> studējošajiem, jo tiek apgūts obligāti atsevišķi!)	docētājs Jānis Daugavietis
6	Opera un mūzikas teātris 20. gadsimtā (rekomendē <i>ERASMUS</i> studentiem e-studiju formā, norise bez klātienas lekcijām)	docētāja Gundega Šmite
7	Mūzikas uztvere – no skaņas līdz mūzikai	asociētais profesors Valdis Bernhofs
8	Simfoniskais orķestris kā mūzikas kultūras institūcija pagātnē un mūsdienās	lektore Baiba Kurpniece
9	Sound waves to Brainwaves and Back (studiju kurss tiek apgūts angļu valodā)	pieaicinātais docētājs Jachin Edward Pousson
10	Paralēles skaņdarba un literāra darba koncepcijā: žanri, formas, izteiksmes līdzekļi	asociētā profesore Baiba Jaunslaviete
11	Mūzika 20. gadsimta literatūras virsotnēs: Tomass Manns, Mihails Bulgakovs, Margēris Zariņš	profesors Jānis Kudiņš
12	Pasaules tautu mūzika. Dienvidaustrumāzijas mūzika.	profesors Mārtiņš Boiko

Saraksts apstiprināts Muzikoloģijas katedras 2019. gada 2. aprīļa sēdē, protokola nr. 5.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematisko daļu anotācijas 7. semestrim

2019./ 2020. akadēmiskā gada

7. semestra izvēles studiju kurss Nr.1

Docētājs: **profesors, Dr. art. Guntars Prānis**

Semestra studiju kursa anotācija

Viduslaiku mūzikas teorija un prakse

Kursa ietvaros studenti tiks vispusīgi iepazīstināti ar dažādiem viduslaiku mūzikas repertuāriem un to interpretācijas aspektiem. Interaktīvā studiju procesā tiks lietoti arī praktiskas muzicēšanas elementi, tādējādi ļaujot šo seno mūziku iepazīt no citas puses un personīgāk. Papildus ilustrācijai bagātīgi tiks lietoti gan video, gan audio piemēri.

Blakus gregoriskajam korālim kā Rietumeiropas profesionālās mūzikas pamatam kursa ietvaros tiks pievērsta uzmanība arī viduslaiku dziesmai, trubadūru-truvēru tradīcijai, viduslaiku mistēriju spēlei, agrīnās daudz balsības veidošanās dinamiskajam procesam, kā arī Hildegardes fon Bingenas (12. gadsimts) fascinējošajai personībai. Tas viss, balstoties uz tādiem konkrētiem muzikāli-vēsturiskiem pieturas punktiem kā modalitāte, notācijas rašanās, muzikālās retorikas aspekti, interpretācijas problemātika un atskaņošanas iespējas, mūzikas funkcionalitāte, attīstības cēloņi, improvizācijas elementi u.c.

Līdz ar vokālo mūziku uzmanība tiks pievērsta arī instrumentiem un tādējādi arī instrumentālās, un vokāli-instrumentālās mūzikas pirmajiem paraugiem. Šajā kontekstā notiks saruna un diskusija par dažādajām interpretācijas iespējām šodien.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas *Viduslaiku mūzikas teorija un prakse* īstenojums 7. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver iepazītās mūzikas atpazīšanu un analītisku raksturojumu.

**2019./ 2020. akadēmiskā gada
7. semestra izvēles studiju kurss Nr.2**

Docētājs: **profesors, Dr. art. Andris Vecumnieks**

Semestra studiju kursa anotācija

**Tonalitāte Eiropas mūzikas vēsturē:
dzimšana, uzplaukums un nogalināšana**

Kurss piedāvā padziļināti apgūt tonalitātes un ar to saistītās akordikas un funkcionalitātes kā klasicisma un romantisma laika centrālās mūzikas valodas organizācijas tapšanu, attīstību un deformāciju līdz pat pilnīgai *nāvei* 20. gadsimta ekspresionisma mūzikas kontekstā un *reanimācijas mēģinājumiem* neoklasicisma (S. Prokofjevs, P. Hindemits u.c.) tendences mūzikā.

Tonalitātes kā būtiska mūzikas skanējuma formas elementa stilistiski dažādo izpausmes veidu aplūkojums kursa ietvaros ir paredzēts šādu tēmu ietvaros: baroka laiks un *ciparotais bass*; klasicisma harmonija un centralizētā tonalitāte (tonalitāšu radniecība, tonālo attiecību tipi); romantisma tonalitāte (mažorminora sistēma, elipses, enharmonisms); Impresionisms (politonalitāte); atonikalitāte un atonalitāte 20. gadsimta ekspresionisma mūzikā; dodekafonija un sērijtehnika Jaunās Vīnes skolas un tās ideju sekotāju mūzikā; P. Hindemita funkcionālā sistēma; Hromatiskā (S. Prokofjevs) un diahromatiskā (J. Ivanovs) tonalitāte; Hromatiskā modalitāte un jaunā diatonika; tonalitātes izpratne O. Mesiāna mūzikā.

Kopumā norādīto tēmu izskatīšana būs saistīta gan ar konkrētu zināšanu apguvi, gan ar izpratnes veidošanu iegūto zināšanu noderībai skaņdarba interpretācijā.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Tonalitāte Eiropas mūzikas vēsturē: dzimšana, uzplaukums un nogalināšana* 7. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver iepazītās mūzikas atpazīšanu un analītisku mutisku raksturojumu.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
7. semestra izvēles studiju kurss Nr.3

Docētājs: **Dr. art. Armands Šuriņš**

Semestra studiju kursa anotācija

Dmitrija Šostakoviča fenomens 20. gadsimta mūzikas kontekstā

Dmitrijs Šostakovičs (1906–1975) ir uzskatāms par fenomenu 20.gadsimta mūzikā. Visu radošo mūžu dzīvodams padomju totalitārisma apstākļos un pastāvīgi izjuzdams lielāku vai mazāku varas spiedienu, mākslinieks prata saglabāt savu radošo neatkarību, dziļu individualitāti gan ideju un tēlu, gan mūzikas izteiksmes līdzekļu ziņā.

D.Šostakoviča personības un daiļrades izpratnei ir svarīgi apjēgt viņa mākslinieciskās izteiksmes daudzpusību. Tā izpaudās kā prasme apvienot subjektīvu personisko attieksmi ar objektīvu laikmeta noriņu (bieži dramatiskā, pat traģisku) atveidu (Piektā simfonija, Astotais stīgu kvartets u.c.). Prasme sintezēt klasiskās tradīcijas, uz kuru ievērošanu tik kategoriski uzstāja mākslas vērtētāju ideoloģizētās aprindas toreizējā Padomju Savienībā, ar novatorisku svaigumu, nereti slēpti attīstot tieši varai nevēlamas, par buržuāziskām nonievātas tendences (piem., G.Mālera un *Jaunās Vīnes skolas* idejas). Prasme apvienot vērienīgo simfonizēto koncepciju (un ne tikai simfonijas žanrā!) ārkārtīgo filozofisko nopietnību ar sulīgu sadzīvīgu humoru un žanrisko grotesku (lai atceramies kaut vai 15.simfonijas pirmās divas daļas!). Prasme sakausēt jaunradīto mūzikas materiālu ar paradoksāli negaidītām, taču trāpīgi izraudzītām izsenis pazīstamām skaņām (Dž.Rosīni kolāžas efekts 15.simfonijā neatstāj vienaldzīgu, šķiet, nevienu).

D.Šostakoviču nereti dēvē par *bēthovenisku personību*, ar to parasti saprotot specifiski muzikālas, nosacīti *tehnoloģiskas* viņa skaņdarbu īpatnības, piemēram, formveidi. Taču tādā pašā mērā šis epitets attiecināms uz dzīves kontrastu pārdzīvojuma ekspresīvo asumu, uz dialektisko pasaulredzējumu, apzinoties nemitīgu tēžu un antitēžu pretstatu, meklējot un atrodot tām sintēzi kā situācijas risinājumu.

Mūzikā, atšķirībā no daiļliteratūras vai filozofijas, teorētiski parasti nerunā par eksistenciālisma virzienu. Tomēr D.Šostakoviča skaņumāksla, sevišķi, ja to skata viņa laikmeta noriņu kontekstā, nereti pauž tieši eksistenciālismam tipisku atziņu par spēcīgas personības garīgo brīvību pat galējas fiziskās nebrīves un neizbēgamas katastrofas apstākļos. Tāda ir, piemēram, 11.simfonija, kas aiz oficiālā programmatiskā stāsta par 1905.gada revolūciju Krievijā izsaka protestu pret padomju varas izrēķināšanos ar ungāru patriotiem 1956.gadā. Tāda ir arī 14.simfonija, kurā smagi slimojošais skaņradis, spītējot sava mūža drīzā noslēguma apziņai, apliecina garīgās nemirstības ideju, kas nepavisam nav tuva padomju varai. Vēlīnie stīgu kvarteti... Vēlīnie solodziesmu cikli... Visbeidzot, Meistara *gulbja dziesma* – Altsonāte.

Metaforiski izsakoties, modernisma iespaidotā mūzikas valodā veidotie saturiski dziļie D.Šostakoviča darbi ir svarīga un savdabīga *svira*, kas pārslēdz laikmetīgā klausītāja uzmanību no skaņumākslai gadsimtu gaitā ierastā estētiskā skaistuma kritērija uz ētisko vērtību garīgā skaistuma izpratni. Tie palīdz mums kļūt par īstiem 20.gs. 2.puses un 21.gs. mūzikas sapratējiem.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas īstenojums 7. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai īstenošanai nepieciešams tā noslēgumā nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver iepazītās mūzikas atpazīšanu un analītisku mutisku raksturojumu pēc notīm.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
7. semestra izvēles studiju kurss Nr.4

Docētājs: **Dr. art. Zane Prēdele**

Semestra studiju kursa anotācija

Latvijas Mūzikas akadēmijas vēsture: katedras un procesi

Tuvojoties Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas simtgadei, semestra kursa mērķis ir padziļināti iepazīt šīs augstskolas vēsturi un iespaidu uz mūzikas kultūras attīstību. Kurša saturs ietver pārskatu par latviešu mūzikas izglītības apstākļiem periodā līdz Pirmajam pasaules karam, Latvijas konservatorijas dibināšanas epopeju, Jāzepa Vītola darbības laikmetu, pedagoģiskās darbības attīstību un pārmantojamību nodaļās (vēlāk katedrās), tam līdzās vēstures šķērsriezumā tiks skatīti spilgtākie konfliktsituāciju risinājumi personāla jautājumos un kultūrpolitikas procesi dažādu politisko varu ietekmē.

Kurss ir orientēts uz latviešu mūzikas 20. gadsimta vēsturi, apskatot šīs institūcijas dzīvi trīs izvērstos periodos: pirmās brīvvalsts laikā, padomju okupācijas gados un neatkarības atgūšanas laikmetā. Ikvienā no šiem periodiem īpaša nozīme piešķirta daudzām personālijām, kas savu radošo darbību veltījušas augstskolai kā pedagogi, bijuši stratēģi koncertdzīves un Dziesmusvētku kustības aktīvai veicināšanai. Kurša ietvaros tiks iepazīti arī daudzi Latvijas konservatorijas studenti (absolventi) un mācībspēki, kuri karjeru vēlāk veidoja ārzemēs.

Semestra kursā uzmanība tiks fokusēta uz salīdzinoši vissenāk veidoto – atskaņotājmākslas, kompozīcijas un muzikoloģijas, kordiriģentu un simfoniskā orķestra diriģēšanas, mūzikas skolotāju un horeogrāfijas fakultāšu (tagad katedru) darbību. Informācijas ieguvei kā avotu grupas būs Latvijas Valsts arhīva fondu materiāli, JVLMA J. Vītola piemiņas istabā glabātie dokumenti, periodika, prese, audio un video dokumentālās liecības, kā arī atmiņas no mūziķu intervijām.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas īstenojums 7. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai īstenošanai nepieciešams tā noslēgumā nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaite uzdevums ietver vēstures zināšanu pārbaudes testu un radoša uzdevuma veikšanu kursa tēmas ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
7. semestra izvēles studiju kurss Nr.5
(programmu *Mūzikas vēsture, teorija un žurnālistika* un *Etnomuzikoloģija* studējošie
šo tematisko daļu nevar izvēlēties!)

Docētājs: **asoc.prof., Dr. art. Indriķis Veitners**

Semestra studiju kursa anotācija

Džeza mūzikas vēsture un stili

Kursa tematiskā daļa piedāvā apgūt mērķis ir sniegt sistematizētas zināšanas par džeza mūzikas specifiku, uzbūves un stilistikas principiem, vēsturisko attīstību, stiliem un žanriem, kā arī par tās funkcijām sabiedrībā un kultūrā. Apguves rezultātā studējošais potenciāli: orientējas džeza mūzikas vēsturē un stilistikā; prot raksturot džeza mūzikas specifiku, analizēt džeza stilus un žanrus; spēj analītiski vērtēt džeza funkcijas sabiedrībā un kultūrā; prot atrast precīzu informāciju par džeza problēmiku.

Kursa laikā tiks izskatīti šādi jautājumi:

1. Džeza mūzikas fenomens. Attīstības un izplatības dinamika. Džeza loma pasaules populārās mūzikas evolūcijā. Džeza zinātniskā pētniecība. Par ieteicamo literatūru un prasībām;
2. Džeza rašanās: priekšnoteikumi, pirmsākumi un komponenti. Regtaims;
3. Tradicionālais džezs. Pamatprincipi un stili (Ņūorleānas, Čikāgas un Ņujorkas). Instrumentārijs. Svarīgākās personības;
4. Džeza attīstības otrais etaps – svings. Improvizācija, ekspresija, metro-ritmiskā pulsācija. Divi instrumentālo ansambļu sastāvu tipi: bigbends un kombo;
5. Svinga izcilākie kolektīvi, komponisti un solisti. Džezs, ka deju mūzika, *bugi-vugi* un populārā dziesma. Džezs radio un skaņu ierakstos;
6. *Modernā* džeza pirmsākumi: *bībopa* stila rašanas un evolūcija. Jaunā estētika un mūzikas valoda. Vadošie novatori un kolektīvi;
7. Džezs ASV 1950. gados: stili un virzieni *kūldžezs*, *trešā strāva*, *hard bop*. Stilistika un izcilie pārstāvji;
8. Džezs ASV un Eiropā 1950-60. gados. *Frīdžezs*, modālā improvizācija, *mainstream*;
9. No džezroka līdz *fusion*: stilistika un vadošie ansambļi. Džeza izplatība ārpus ASV;
10. Džeza institucionalizācija: ASV augstskolu programmas, arhīvi un periodiskie izdevumi. Džezs Latvijā;

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Džeza mūzikas vēsture* 7. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kursa sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
7. semestra izvēles studiju kurss Nr.6

Docētājs: **Dr. art. Ilze Liepiņa**

Semestra studiju kursa anotācija

Mūzika un komunikācija

Kursa tematiskās daļas mērķis ir sniegt priekšstatu par mūziku kā specifisku komunikācijas formu, aplūkojot mūziku komunikācijas teorijas kontekstā. Kursa saturu veido tādas tēmas un problēmjautājumi kā:

- mūzikas funkcijas sabiedrībā, skaņu vides aspekti,
- akustiskās ekoloģijas problemātika komunikācijas kontekstā,
- audio dizaina un audio arhitektūras pamatprincipi,
- mūzikas nozīme un izpausmes komerciālajā vidē,
- mūzika un reklāma.

Minētās tēmas tiks aplūkotas gan teorētiskā, gan vēsturiskā perspektīvā, piedāvājot skatījumu uz skaņas un mūzikas izpratni plašākā kultūras uztveres kontekstā.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Mūzikas kā komunikācija 7.* studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kursa sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaite uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
7. semestra izvēles studiju kurss Nr.7

* Šis studiju kurss tiek apgūts e-studiju vidē, tikai ar dažām klātienes tikšanās reizēm ar docētāju semestra laikā, tādēļ šis kurss tiek rekomendēts izvēlei ERASMUS apmaiņas programmas JVLMA studējošajiem.

Docētājs: **Dr. art. Gundega Šmite**

Semestra studiju kursa anotācija

Baltijas laikmetīgā mūzika

Kurss piedāvā padziļinātu ieskatu Baltijas valstu komponistu laikmetīgās mūzikas (no 20. gadsimta deviņdesmitajiem gadiem līdz šodienai). Tā ietvaros tiks iepazīta un izvērtēta dažādu paaudžu (no vidējās līdz pat jaunākajai) lietuviešu (Osvalds Balakausks, Šarūns Nakas, Rītis Mažulis, Onute Narbutaite, Bronūs Kutāvičs, Marius Baranausks, Ramūns Motiekaitis, Raminta Šerkšņīte) un igauņu komponistu mūzika (Erki Svens Tīrs, Helēna Tulve, Tatjana Kozlova, Urmass Sīsasks, Toivo Tulevs) dažādos žanros, saistot to ar vadošajām estētiskajām un stilistiskajām ievirzēm. Līdzās igauņu un lietuviešu mūzikai tiks apskatītas arī visnozīmīgākās izpausmes latviešu mūzikā, it īpaši saistībā ar jauno komponistu (Andris Dzenītis, Mārtiņš Viļums, Santa Ratniece, Ēriks Ešenvalds, Kristaps Pētersons, u.c.) daiļradi.

Kursa apguves laikā īpaša uzmanība tiks pievērsta tādiem jautājumiem, kā, piemēram, dažāda izpratne par skaņu mūsdienu komponista skaņdarbā, par skaņdarba ideju un tās atklāsmi interpretācijas procesā, arī par to, vai 21. gadsimta sākumā ir iespējams definēt individualizētu Baltijas valstu komponistu mūzikas skanējuma veidu (intonāciju, zīmi u. tml.).

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Baltijas laikmetīgā mūzika* 7. studiju semestrī notiks e-studiju vidē (ekvivalenti 20 kontaktstundām jeb 10 nodarbībām un 10 konsultācijām). Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaite uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
7. semestra izvēles studiju kurss Nr.8

Docētājs: **profesors, Dr. art. Jānis Kudiņš**

Semestra studiju kursa anotācija

Stilu spēles mūzikā: Margēris Zariņš un citi Latvijas komponisti

Mūzika, kas apspēlē citu mūziku, to asprātīgi vai nopietni citē un veido tiešāk vai attālināti uztveramus mājienu par citu laikmetu un stilu “ieskanēšanos” jaunā oriģinālopusā – tā ir tendence, kas mūzikas vēsturē ir bijusi vienmēr. Tomēr tieši 20. gadsimtā “stilu spēles” ideja ir ieguvusi jaunas, līdz tam nebijušas aprises un realizācijas formas. Turklāt ikviena mūziķa repertuārā veidojas saskarsme ar 20. gadsimta komponistu polistilistiskajām kompozīcijām, kuru iepazīšana tuvplānā un detaļās spēj atklāt interesantus to rašanās ārējos un iekšējos impulsus.

Šī kursa uzmanības centrā ir 20. gadsimta otrās puses polistilistiskā mūzikas tendence un tās padziļināta iepazīšana Latvijas mūzikas vēstures jaunākajā periodā. Kā ar “citas mūzikas” citātiem, alūzijām un kolāžām 20. gadsimta otrajā pusē un arī 21. gadsimta sākumā ir darbojušies dažādu paaudžu Latvijas komponisti? Semestra kursa lekciju un seminārnodarbību plānojums balstīsies uz šādām tēmām.

Sākums jeb atspēriena punkts ir izcilais stilu spēles lielmeistars Margēris Zariņš (1910–1993), kurš savulaik pats izteicās: “Citu stilu izmantošana arī ir mans stils.” Kur slēpjas autora oriģinalitāte, žilbinoši spēlējoties ar visdažādāko mūzikas stilu elementiem? Bez plašāk zināmās Partitas baroka stilā – kādos vēl opusos Zariņš ir meklējis un atklājis mūzikas stilu spēļu neizsmeļamās iespējas? Šiem jautājumiem tiks pievērsta plašāka uzmanība, atklājot lielā meistara mūzikas mantojuma arī mazāk zināmās šķautnes.

Pēc Margēra Zariņa kā ne mazāk interesanti stilu apspēlētāji jeb polistilisti Latvijas mūzikas kopainā ir bijuši arī, piemēram Pēteris Plakidis (1947–2017), Juris Karlsons (1948), Juris Ābols (1950), Arturs Maskats (1957), arī Latvijā dzimušais un ASV atzinību kā komponists ieguvušais Gundaris Pone (1932–1994). Katrs citādākā veidā ir dažādos žanros aizrāvis ar stilu apspēlēšanu, dažkārt humoristisku un nedaudz viltīgu iešifrēšanu savos skaņurakstos. Šo un vēl citu komponistu radītās mūzikas iepazīšana paplašina un ļauj padziļināt zināšanas un kopskatu par akadēmisko žanru mūzikas mantojumu Latvijā, pilnveidot analītiskas uztveres prasmes.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Mūzikas kā komunikācija 7.* studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaite uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada

7. semestra izvēles studiju kurss **Nr.9**

* Šis studiju kurss tiek apgūts angļu valodā.

Docētājs: **lektore, Lana Burmistrova**

Semestra studiju kursa anotācija

Music and psychology

Music psychology is an inter- and multidisciplinary study of the phenomenon of music (Hodges, 2003). It is the discipline that studies individual human musical thought and behavior from a scientific perspective (Grove Music Online, 2001). The discipline is aimed to understand the psychological processes, e.g. sensation, perception, memorizing, analyzing, learning, etc. in the context of music learning, teaching and musical performance in non-clinical and clinical context. Inter-/multidisciplinary team includes psychologists, musicologists, neuroscientists, therapists, and experts from other disciplines including medicine, sociology, linguistics, etc.

The aim of this study course is to give students an understanding of the importance of music psychology, typical issues, to highlight the historical development of music psychology, pointing out the contribution of Hermann von Helmholtz and Carl Emil Seashore to the development of the music psychology.

One of the priorities of the study course is to provide knowledge on the inter- and multidisciplinary aspects of music psychology, characterizing certain issues of music psychology based on the neuroscience (music neuroscience), music pedagogy, special pedagogy, special psychology, cognitive psychology, neuropsychology, physiology (neuro- and psychophysiology) theories. It is planned to point out the actual electrophysiological and brain imaging methods, e.g. electroencephalography, (functional) magnetic resonance imaging, positron emission tomography, which are used in several interdisciplinary studies, to point out the actual findings in the process of music learning and musical performance, in the music scientist's and music teacher's work.

At the end of the study course students are able to describe and theoretically substantiate inter- and multidisciplinary guidelines of music psychology in the process of music learning and musical performance. Students are able to discuss about the actual studies and findings in the music psychology discipline, they are able to create a theoretically and practically substantiated interdisciplinary model of music psychology, to use necessary terminology, and they are able to critically analyze the current researches in music psychology, based on the APA (American Psychological Association) criteria. Students are able to substantiate their opinion by analyzing various problem situations within the topics of the study course.

The thematic part *Music and psychology* of the study course *Music history and theory* in the 7th semester will be led using following structure: 20 hours for lectures and seminars and 10 hours for consultations. The competence of the student will be assessed in the test with grade, which consists of specific tasks within thematic framework of the study course.

2019./ 2020. akadēmiskā gada

7. semestra izvēles studiju kurss **Nr.10**

* Šis studiju kurss tiek apgūts angļu valodā.

Docētājs: pieaicinātais docētājs, **Jachin Edward Pousson**

Semestra studiju kursa anotācija

Musical interaction and flow

Discover the complex dynamics of musical interaction and its components. This course aims to broaden instrumentalists, vocalists and composers' perspectives on ecological musical environments, the embodiment of sound, and the ever-changing relationship between performers and audiences in our times. The course will demonstrate theories and dimensions proposed at the junction of music psycho-physiology and neuro-musicology literature through engaging live participation.

The thematic part *Musical interaction and flow* of the study course *Music history and theory* in the 7th semester will be led using following structure: 20 hours for lectures and seminars and 10 hours for consultations. The competence of the student will be assessed in the test with grade, which consists of specific tasks within thematic framework of the study course.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematisko daļu anotācijas 8. semestrim

**2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.1**

Docētājs: **profesors, Dr. art. Guntars Prānis**

Semestra studiju kursa anotācija

Renesanses mūzikas skolas, tradīcijas un interpretācijas aspekti

Kursa ietvaros tiks vispusīgi runāts par renesanses laika mūzikas dažādajām skolām un atskaņošanas prakses tradīcijām. Interaktīvā studiju procesā tiks lietoti arī praktiskas muzicēšanas elementi, tādējādi ļaujot šo seno mūziku iepazīt no citas puses un personīgāk. Papildus ilustrācijai bagātīgi tiks lietoti gan video, gan audio piemēri.

Uzmanība īpaši tiks veltīta renesanses laikmeta mūzikas vēsturei saistībā ar atskaņotājmākslu, tā atklājot mūzikas funkcionalitāti, attīstības cēloņus, iepazīstot dažādos žanrus un notācijas specifiku. Pievērsīsimies agrīnajai renesanses mūzikai (Difē, Danstebls, Okegēms u.c.), vidusrenesanses mūzikai (Deprē, Talliss, Moraless u.c.) un vēlīnās renesanses mūzikai (Lasso, Palestrīna, Gabriēli, Bērds u.c.) ar tās dažādajām nacionālajām skolām un virzieniem. Runāsim par vokālās (kā solo tā kora) un instrumentālās mūzikas žanriem, to mijiedarbību madrigāla mākslas kontekstā. Aktualizēsīm renesanses perioda mūzikas vēstures attīstības problemātiskos aspektus, aplūkosīm šī perioda mūzikas vokālās tehnikas specifiku, minēsīm nozīmīgākos sasniegumus instrumentālajā mūzikā un instrumentu būvē. Līdz ar vokālo mūziku uzmanība tiks pievērsta arī instrumentiem un tādējādi arī instrumentālās un vokāli-instrumentālās mūzikas pirmajiem paraugiem. Šajā kontekstā notiks saruna un diskusija par dažādajām interpretācijas iespējām šodien.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas *Renesanses mūzikas skolas, tradīcijas un interpretācijas aspekti* īstenojums 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver iepazītās mūzikas atpazīšanu un analītisku raksturojumu.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.2

Docētājs: **profesors, Dr. art. Andris Vecumnieks**

Semestra studiju kursa anotācija

Totalitārisms un mūzika

Kurss piedāvā iedziļināties jautājumā par mūzikas vietu totalitārās sistēmas valstīs (PSRS, Vācija, Itālija) un to kultūrā 20. gadsimtā, par sava veida *Mūziku ārpus likuma*. Galvenais akcents likts uz mūziku Krievijas un PSRS reģionā XIX – XX gs. kā arī uz skaņdarbiem, kurus *inspirējis* Otrais pasaules karš (1939–1945).

Iepazīšanās ar muzikālās daiļrades procesa īpatnībām totalitāras valsts (PSRS) kontekstā notiks šādu kursa tēmu ietvaros: L. van Bēthovena mūzikas universālais raksturs; M. Musorgskis. Opera Boriss Godunovs – varas polittehnoloģija; Sociālistiskais reālisms; *Made in UdSSR*; D. Šostakoviča fenomēns, S. Prokofjeva daiļrade; S. Gubaiduļina, A. Šnitke, E. Deņisovs u. c. PSRS laika komponisti avangardisti; R. Ščedrina un G. Sviridova mūzikas uztvere pagātnē un mūsdienās. Atkarībā no studējošo grupas intereses kursa ietvaros iespējams pievērsties arī tādām tēmām, kā, piemēram, O. Respīgi un fašisms Itālijā, R. Štrauss, K. Orfs, P. Hindemits un Vācijas nacionālsociālisms; A. Onegērs un pretošanās kustība Francijā, ASV mūzika pēc Otrā pasaules kara (t.sk. „aukstā kara” laikā), mūzikas norises un procesi Latvijā 1940.-1990. gadā u.c.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas *Totalitārisms un mūzika* īstenojums 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaite uzdevums ietver iepazītās mūzikas atpazīšanu un analītisku raksturojumu.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss **Nr.3**

Docētājs: **Dr. art. Armands Šuriņš**

Semestra studiju kursa anotācija

Gustava Mālera simfonijas

Gustava Mālera (1860–1911) simfoniskajam mantojumam ir unikāla vieta pasaules mūzikas un Eiropas kultūrvēstures panorāmā. Skaņraža mākslā atspoguļojas būtiskāko klasisko tradīciju un pagātnes sasniegumu atblāzmas, taču vienlaikus saskatāmi arī iedīgli teju vai visiem laikmetīgās mūzikas principiem. Tādēļ viņa radošo veikumu var salīdzināt ar interesantām krustcelēm vai ar vērienīgu tiltu, kas mūzikā savieno 19. un 20. gadsimtu. Zīmīgi par to izteicies viens no G. Mālera tuvākajiem domubiedriem – leģendārais *Jaunās Vīnes skolas* līderis Arnolds Šēnbergs. Viņš G. Māleru raksturojis kā kalna virsotnē stāvošu personību, kuras skatienam paveras divas ielejas abpus kalnam – romantiskā un modernā. Atcerēsimies, ka līdzīgi laimīgā divu laikmetu saskarē nereti uzšķīlušās neparastas radošas dzirkstis, piemēram, Renesanses un baroka robežā – Klaudio Monteverdi, klasicisma un romantisma robežā – Ludvigs van Bēthovens, bet tīrā impresionisma un nobrieduša modernisma saskarē – Moriss Ravelis. Savukārt, virkne šībrīža vecākās paaudzes meistarū vienlīdz spēcīgi izjutuši avangarda un postmodernisma auglīgo ietekmi: Arvo Perts, Stīvs Reihls, Kšištofs Pendereckis un citi, tostarp arī latvieši – Pēteris Vasks, Maija Einfelde, Romualds Kalsons, Pēteris Plakidis...

Komponista uzticība žanriem, kas uzplaukuši klasicisma un romantisma laikmetos (attiecīgi – simfonija un solodziesma), elastīgi apvienojas ar drosmīgiem žanru sintēzes centieniem (vokālie cikli ar orķestra pavadijumu, oratorijas manierē veidotā Astotā simfonija, simfonija kantāte *Dziesma par zemi*). Tādējādi G. Mālera simfonisma jēdzienā, nosacīti paplašinot šī termina ietvarus, būtībā ietilpināma arī viņa tēlaini daudzveidīgā, saturiski un muzikāli ārkārtīgi interesantā vokālā daiļrade. Tās tematiskā amplitūda sniedzas no folklorā sakņoto dzīvesgudrību šķietamā naivisma līdz pat 20. (un arī joprojām 21.!) gadsimtam tik aktuālajai pretkara idejai.

Kolorītie orķestra krāsu meklējumi jūkami tuvina G. Māleru viņa laikabiedru impresionistu izteiksmei (Septītā simfonija), bet dzīves norišu tvērums tumši tonētos *greizajos spoguļos* – ekspresionismam (Sestā un Devītā simfonija). Īpaši svarīgs G. Mālera darbu satura atklājējs ir mūzikas žanriskums – skaidri uztverama dažādu sadzīves, folkloras un lietišķā izmantojuma žanru (dziesmu, deju, maršu, signālu) klātbūtne akadēmiski profesionālā mākslas mūzikā. Savukārt, iepazīstot G. Mālera simfoniju formveidi, kļūst labi izprotami mūzikas dramaturģijas vispārējie principi, kas ir aktuāli un praktiski nepieciešami ikvienam mūziķim.

Visu iepriekš norādīto aspektu aplūkojumam veltīts šis studiju kurss. Tā mērķauditorija ir dažādu specialitāšu studenti, kurus interesē vienlaikus ar G. Mālera simfoniju padziļinātu apguvi nostiprināt savas zināšanas par 19. gadsimta romantisma un 20. gadsimta modernisma mūzikai raksturīgajām stila zīmēm.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas *Gustava Mālera simfonijas* īstenojums 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai īstenošanai nepieciešams tā noslēgumā nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver iepazītās mūzikas atpazīšanu un analītisku mutisku raksturojumu pēc notīm.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.4

Docētājs: asociētais profesors, *Mg. art.* **Rolands Kronlaks**

Semestra studiju kursa anotācija

Elektroakustiskās mūzikas vēsture un estētika

Semestra kursa mērķis ir iepazīstināt ar elektroakustisko mūziku un dažādiem tās estētiskajiem virzieniem mūzikas tehnoloģiju vēsturiskās attīstības kontekstā. Kurša saturs ietver elektroakustiskās mūzikas literatūras apskatu no 20. gadsimta piecdemtajiem gadiem līdz mūsdienām. Tajā tiek dots arī vispārīgs ieskats komponistu un elektronisko mūziķu lietotajās tehnoloģijās un tehniskajos paņēmienos.

Kursa ietvaros studenti tiks iepazīstināti arī ar dažādiem elektroakustiskās mūzikas žanriem un formātiem:

- lentes kompozīcija,
- akusmātika,
- dzīvā izpildījuma un elektronikas mijiedarbe u.c.

Primāri kurss ir orientēts uz akadēmiskās un eksperimentālās elektroakustiskās mūzikas žanru analīzi, taču nelielā apjomā tiks aplūkota arī populārā mūzika.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas *Elektroakustiskās mūzikas vēsture un estētika* īstenojums 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaite uzdevums ietver dažādu darba uzdevumu veikšanu kursa tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada

8. semestra izvēles studiju kurss Nr.5

(programmas *Mūzikas vēsture, teorija un žurnālistika* studējošie šo tematisko daļu nevar izvēlēties!)

Docētājs: **Dr. soc. Jānis Daugavietis**

Semestra studiju kursa anotācija

Mūzikas socioloģijas pamati

Semestra kursa izvēles daļa piedāvā mācīties izprast mūzikas nozīmi dažādos un atšķirīgos sociālos kontekstos, akcentējot gan sabiedrības dažādību, gan tās mainību, kā arī veidot priekšstatu par pētījuma metodēm, kuras izmantojamas mūzikas sociālā analizē.

Kursa ietvaros būs iespējamas iegūt zināšanas par:

- mūzikas socioloģijas vēsturi, nozīmīgākajiem autoriem, teorijām, problēmjautājumiem;
- sociālo zinātņu metodoloģiskajām pieejām mūzikas izpētē;
- nodalījumu starp kvalitatīvo un kvantitatīvo pieeju;
- galvenajām empīrisko datu ieguves un analīzes metodēm;
- konkrētām mūzikas gaumes, patēriņa, līdzdalības mērīšanas metodēm.

Kopumā kurss ir orientēts uz akadēmisko žanru un populārās mūzikas jomu socioloģiskas analīzes iemaņu attīstīšanu un pilnveidi.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas *Mūzikas socioloģijas pamati* īstenojums 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver dažādu darba uzdevumu veikšanu kursa tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.6

* Šis studiju kurss tiek apgūts e-studiju vidē, tikai ar dažām klātienes tikšanās reizēm ar docētāju semestra laikā. Tādēļ šis kurss tiek rekomendēts izvēlei ERASMUS apmaiņas programmas JVLMA studējošajiem.

Docētājs: **Dr. art. Gundega Šmite**

Semestra studiju kursa anotācija

Opera un mūzikas teātris 20. gadsimtā

Kursa ietvaros tiks pētītas modernisma izpausmes operas žanrā no 20. gs. sākuma (Šēnberga un Berga skatuves darbiem) līdz avangarda radikālajām ‘antioperas’ izpausmēm (Kāgels, Ligeti), kas nāk klajā ar radikāli atšķirīgiem dramaturģijas modeļiem, saturu un realizāciju un tās ietekmi 20. gadsimta pēdējo dekāžu un 21. gadsimta skatuves darbos (van der Ā, Taņš Duņs, u.c.).

Kopš 20. gadsimta otrās puses skatuves mūzikas grūti novilkt robežu starp operu un muzikālo teātri, līdz ar to kursa ietvaros tiks apskatīts arī muzikālais teātris, tā rašanās un spilgtākās izpausmes, arī t. s. instrumentālais teātris (Kāgels, Krams) kā nozīmīga 20. gadsimta mūzikas forma.

Kopumā apgūt kursu ir aicināti visi tie, kurus interesē mūzikas, vārda, vizuālās un skatuves mākslas saplūsme vienotā kompozīcijā 20. gadsimta dažādu periodu un paaudžu komponistu radošajos meklējumos muzikālā teātra žanrā. Tā ir arī iespēja nostiprināt un paplašināt priekšstatus par modernitātes un postmodernitātes dažādajām izpausmēm mūsdienu mūzikas kultūrā.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Opera un mūzikas teātris 20. gadsimtā* 8. studiju semestrī notiks e-studiju vidē (ekvivalenti 10 nodarbībām jeb 20 kontaktstundām un 10 konsultāciju stundām). Kursā sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaite uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.

**2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.7**

Docētājs: **asoc.prof., Dr. art. Valdis Bernhofs**

Semestra studiju kursa anotācija

Mūzikas uztvere - no skaņas līdz mūzikai

Kā liecina vēsture, cilvēka uztvere mēdz sasniegt neiedomājamus plašumus – mūsu dzirde un nervu sistēma darbojas roku rokā ar prātu un atmiņu. Dažkārt pat viens vienīgs kairinājums – skaņa spēj radīt priekšstatu par to, kas no mūzikas tiek gaidīts un, iespējams, nesagaidīts. Studiju kursa ietvaros mūzikas vēsturiskā griezumā aplūkosim dzirdes un prāta mijiedarbi skaņas, intervāla, akorda, ritma, tembra un dinamikas uztveres procesā. Mēģināsim rast objektīvus un subjektīvus kritērijus saskaņai un nesaskaņai mūzikā. Kopumā semestra kursā tiks izskatītas šādas tēmas:

- 1) skaņas, intervāla un akorda uztvere;
- 2) *saskaņa nesaskaņa* uztveres un kognitīvās apstrādes līmenī;
- 3) ritma, tembra un dinamikas parametru uztvere un apstrāde;
- 4) muzikālā atmiņa un asociatīvā domāšana mūzikā - atmiņas un domāšanas mehānismi;
- 5) mūzika laikmetu griezumā - mainīgais un nemainīgais uztveres līmenī.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Mūzikas uztvere – no skaņas līdz mūzikai* 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaite uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.8

Docētājs: **lektore Mg. art. Baiba Kurpniece**

Semestra studiju kursa anotācija

Simfoniskais orķestris kā mūzikas kultūras institūcija pagātnē un mūsdienās

Studiju kursa mērķis ir pilnveidot priekšstatu par simfoniskā orķestra kā kultūras institūcijas nozīmi un vietu sabiedrībā dažādos gadsimtos un valstīs: par orķestri kā neatņemamu galma kultūras sastāvdaļu pirmsindustriālajā sabiedrībā, par orķestri kā vadošo publiskās muzikālās dzīves institūciju industriālajā sabiedrībā, par orķestri kā muzeju postindustriālajā sabiedrībā.

Kopumā orķestra kā institūcijas vēstures kontekstā tiks aplūkota publiskā koncerta formas tapšana un pārvērtības no 17. gadsimta beigu neformālajiem koncertsarīkojumiem, kuros mūzika koeksistē ar citām sociālajām aktivitātēm, līdz koncerta modelim, kāds piedzimst 19. gadsimta pēdējā trešdaļā un kādu to pazīstam šodien- bez sarunāšanās, kustēšanās, ēšanas, dzeršanas, vien koncentrējot uzmanību uz mūzikas baudīšanu absolūtā klusumā.

Kursa ietvaros tiks aplūkot arī jautājumi par abonementu koncertu tradīciju, par filharmonisko biedrību un koncertaģentu lomu orķestru koncertdzīves organizēšanā, par moderno tehnoloģiju (*CD, DVD, IT*) attīstības nozīmi orķestra un sabiedrības komunikācijā, kas nenoliedzami maina orķestra sasniegšanas un orķestra mūzikas klausīšanās paradumus mūsdienās.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Simfoniskais orķestris kā mūzikas kultūras institūcija pagātnē un mūsdienās* 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kursa sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada

8. semestra izvēles studiju kurss **Nr.9**

* Šis studiju kurss tiek apgūts angļu valodā.

Docētājs: **pieaicinātais docētājs Jachin Edward Pousson**

Semestra studiju kursa anotācija

Sound waves to Brainwaves and Back

Bringing together knowledge from physics, anatomy, neuroscience and psychology, this course traces the path of sound from the source of vibration to electro-chemical reactions in the brain. Students will participate in JVLMA's first electroencephalography (EEG) recordings of the brain on music in our newly established EEG laboratory and explore the future of musical instrument design, training and interaction with Brain-Computer Music Interfacing.

The thematic part *Sound waves to brainwaves and back* of the study course *Music history and theory* in the 8th semester will be led using following structure: 20 hours for lectures and seminars and 10 hours for consultations. The competence of the student will be assessed in the test with grade, which consists of specific tasks within thematic framework of the study course.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.10

Docētājs: asociētā profesore, *Dr. art. Baiba Jaunslaviete*

Semestra studiju kursa anotācija

**Paralēles skaņdarba un literāra darba koncepcijā:
žanri, formas, izteiksmes līdzekļi**

Pretstatā tēlotājmākslai, kura saistīta pirmām kārtām ar telpu, mūzika un literatūra ir laika mākslas. Jo īpaši spilgti paralēles starp abām jomām izpaužas vokālajā mūzikā, kā arī tajos instrumentāldarbos, kurus iedvesmojis kāds konkrēts literārs sižets vai literārs žanrs (balādes, poēmas, soneti utt.). Iepazīšanās ar literatūras/mūzikas saskares formām palīdzēs atšifrēt skaņdarba ieceri klausīšanās vai iestudēšanas procesā, būs interesanta tiem studentiem, kuri ir lieli lasītāji/teātra apmeklētāji. Kurss sniegs zināšanas gan par literatūras žanru un formu ietekmi uz mūziku, gan pretēju procesu (ko varam vērot salīdzinoši retāk).

Kursa gaitā paredzēts aplūkot šādas tēmas:

- 1) kopīgais un atšķirīgais literatūras un mūzikas izteiksmes līdzekļos;
- 2) literārā darba un skaņdarba attīstības temps: ātrums/lēnums un iespējamās izmaiņas darba gaitā (piem., kulminācijas zonā, pēc kulminācijas utt; ritenuto, allargando, rubato izpausmes gan skaņdarbā, gan literārajā darbā). Tempa un tā izmaiņu saikne ar tā vai cita laikmeta pasaules izjūtu kopumā;
- 3) literārie žanri mūzikā (tiks aplūkoti skaņdarbu nosaukumos sastopamie prozas un dzejas žanri – poēma, balāde, novele (te), pasaka, leģenda, retāk romāns, stāsts, vēstule, sonets utt. Iecerēts raksturot šo žanru īpatnības literatūrā un pētīt, kas no tām saglabājas un kas zūd, tulkojot tos mūzikā. Tiks analizēti arī atsevišķu žanru, piemēram, balādes, atšķirīgie varianti instrumentālajā un vokālajā mūzikā);
- 4) literārā pirmavota un mūzikas mijiedarbe skatuves darbos (pirmām kārtām operās, baletos);
- 5) literārie sižeti instrumentāldarbos (iecerēts salīdzināt viena un tā paša komponista skaņdarbus ar literāru sižetu un bez tā, lai noskaidrotu, kā sižeta esamība ietekmē skaņdarba dramaturģiju/formu kopumā. Tiks arī aplūkoti dažādu laikmetu/stilu komponistiem tuvākie literāro sižetu veidi).
- 6) mūzikas ietekme uz literāra darba dramaturģiju, formveidi un valodu. Iecerēts aplūkot pirmām kārtām literāros darbus, kuros pats nosaukums (sonāte, simfonija, fūga, variācijas utt.) vai sižeta risinājums liecina par mūzikas ietekmi; tie sastopami, piemēram, Friča Bārdas, Marģera Zariņa, Hermana Heses, Mihaila Bulgakova u. c. autoru daiļradē.

Lekcijās demonstrēto skaņdarbu loks var mainīties atkarībā no studējošo interesēm un grupā pārstāvētajām specialitātēm. Atkarībā no šī faktora iespējams koriģēt arī tā vai cita žanra mūzikai veltīto nodarbību skaitu.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskās daļas *Paralēles skaņdarba un literāra darba koncepcijā* īstenojums 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai pabeigšanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Tās uzdevums ietver iepriekš iepazītu skaņdarbu analītisku raksturojumu, fiksējot literatūras/mūzikas mijiedarbes izpausmes. Atsevišķos gadījumos, ja students izrāda iniciatīvu, iespējama arī daļēja ieskaite uzdevuma maiņa (piem., patstāvīgi veikta skaņdarba/literāra darba analīzes prezentācija vai grupas biedru iepazīstināšana ar kādu literatūras/ mūzikas mijiedarbei veltītu pētījumu).

2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.11

Docētājs: **profesors Dr. art. Jānis Kudiņš**

Semestra studiju kursa anotācija

Mūzika 20. gadsimta literatūras virsotnēs:
Tomass Manns, Mihails Bulgakovs, Marģeris Zariņš

Mūzika ne tikai savā tiešajā skanējuma materializācijā, bet arī citos mākslas veidos vienmēr ir bijusi uzmanības pievēršanas *objekts*. Mūzika jau sen ir pārstāvēta literatūrā – kā atsaucē, simbols, notikumu fons un sižeta attīstību veicinoša pavadone. Mūzikas pieminēšana un apraksts dažkārt var iegūt īpašu nozīmi un kontekstu literāra darba mākslinieciskā vēstījuma izklāstā. No mūsdienās plašāk zināmās populārās literatūras jomas šajā ziņā kā viens no pazīstamākajiem piemēriem ir vācu rakstnieka Patrika Zīskinda romāns *Parfīms*, kurš nav iedomājams bez mūzikas *klātbūtnes* – tā burtiski *materializējas skaņās* romāna lasīšanas procesā. Lai gan tā ir tikai ilūzija, ko ir radījusi talantīga rakstnieka spēja ar vārda mākslas spēku uzburt mūzikas neatņemamas *klātbūtnes efektu*.

Šajā kursā uzmanības centrā ir gadījumu studijas – pastiprinātas uzmanības pievēršana mūzikai trīs izcilu 20. gadsimta rakstnieku literārajos darbos. Gan vācu rakstnieks Tomass Manns (*Thomas Mann*, 1875–1955), gan krievu rakstnieks Mihails Bulgakovs (*Михаил Булгаков*, 1891–1940), gan latviešu rakstnieks Marģeris Zariņš (1910–1993) savos stāstos un romānos nereti īpašu nozīmi ir piešķīruši mūzikai – gan spēlējoties ar dažādiem personāžiem (komponistiem) Eiropas mūzikas vēsturē, gan interpretējot konkrētu mūzikas darbu vai stilu īpašo semantiku literārā darba vēstījumā. Mūzikas *elements* un dažādu konkrētu mūzikas artefaktu *lietojums* literārajos darbos šādi iegūst īpašu kontekstuālu nozīmi. Tajos tiek ne tikai dažādos veidos *apspēlēta* mūzikas tēma, bet piedāvāta bagātīga viela pārdomām par to, kā konkrētā mūzika ir tikusi uztverta un skaidrota literārā darba tapšanas laikā un kādu rezonansi tas ir guvis pēc literārā darba publicēšanas. Tādējādi mūzikas atspoguļojums literatūrā faktiski ir starpdisciplinārs skatījums uz kultūras studijām no šāda skatpunkta, kas arī ir galvenais semestra studiju kursa īstenošanas mērķis visiem interesentiem, kuri to izvēlēšies.

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Mūzika 20. gadsimta literatūras virsotnēs: Tomass Manns, Mihails Bulgakovs, Marģeris Zariņš* 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.

2019./ 2020. akadēmiskā gada
8. semestra izvēles studiju kurss Nr.12

Docētājs: **profesors Dr. philol. Mārtiņš Boiko**

Semestra studiju kursa anotācija

Pasaules tautu mūzika. Dienvidaustrumāzijas mūzika (M. Boiko)

Kursa mērķis ir JVLMA akadēmiskās maģistra studiju programmas studentiem sniegt iespēju attīstīt akadēmisko kompetenci mūzikas konkrēta, mūsdienās strauji augoša reģiona – Dienvidaustrumāzijas mūzikā, tās daudzveidība, vēsturiskajos un mūsdienu stilos, Dienvidaustrumāzijas sociāli antropoloģiskajos aspektos, ieinteresēt un sagatavot tos patstāvīgai šīs neparastās mūzikas pasaules tālākai iepazīšanai. Studiju procesā studenti gūs izpratni par galvenajiem Dienvidaustrumāzijas mūzikas stiliem (gangsa, gamelan, kulintan u. d. c.) un to analīzes iemaņas.

Studiju kursa apguves rezultātā students iegūst zināšanas par:

- par Dienvidaustrumāzijas klasisko un tautas mūziku;
- par Dienvidaustrumāzijas mūzikas instrumentiem – to tipiem un izcelsmi;
- par Dienvidaustrumāzijas mūzikas teoriju;
- vietējiem orķerstru un kameransambļu, kā arī vokālās mūzikas tipiem
- vietējo reliģiju (mahājānas budisma, teravādas budisma, islāma, hinduisma, animisma) mūziku

Studiju kursa *Mūzikas vēsture un teorija* izvēles tematiskā daļa *Pasaules tautu mūzika. Dienvidaustrumāzijas mūzika* 8. studiju semestrī notiks lekciju un seminārnodarbību formā – kopumā 20 kontaktstundas jeb 10 nodarbības un 10 konsultāciju kontaktstundas. Kurša sekmīgai nokārtošanai nepieciešams nokārtot ieskaiti ar vērtējumu. Ieskaites uzdevums ietver konkrētu darba uzdevumu veikšanu izskatāmo tēmu ietvaros.